

REDDIE KIDS OHJAAJAN TAUSTAMATERIAALIA

RYHMÄN SYNTY JA KEHITYSVAIHEET

Ryhmän syntyprosessi eli ryhmäytyminen on pitkäkestoinen tapahtumaketju, jonka alkua ja loppua on hankala osoittaa tarkasti. Useimmiten ryhmä kehittyy tavalla tai toisella läpi koko elinikänsä. Ryhmän ja sen yhteistoiminnan kehityskaaresta voidaan erottaa neljä pääasiallista vaihetta esimerkiksi seuraavan jaottelun mukaisesti.

Muotoutumisvaihe

Muotoutumisvaiheessa olevan ryhmän jäsenille on ominaista ryhmässä vallitsevan ilmapiirin tunnusteleminen sekä ryhmän tehtävien, sääntöjen ja menettelytapojen selvitteleminen. Ryhmäytymisen alkuvaiheessa ryhmä etsii rajojaan ja sen jäsenet saattavat olla epävarmoja ryhmän tehtävästä tai omasta roolistaan sen toteuttamisessa. Ryhmän toiminta on vielä vakiintumatonta, eikä ryhmälle ole ehtinyt muodostua yhtenäisiä normeja. Vuorovaikutus ryhmän jäsenten välillä on vielä muodollista ja ryhmä on toiminnassaan korostuneen riippuvainen johtajastaan. Muotoutumisvaiheessa oleva ryhmä ei ole vielä toimintakykyinen sille annetun tehtävän tehokkaaseen suorittamiseen.

Kuohuntavaihe

Kuohuntavaiheessa yhteiset päämäärät alkavat vähitellen selkiintyä ja ryhmän yhteenkuuluvuus kasvaa. Ryhmän jäsenten persoonallisuuden piirteet nousevat esille aikaisemman muodollisuuden alta ja heidän rohkeutensa esittää omia ajatuksiaan kasvaa. Ryhmäläiset ovatkin paljon äänessä, mutteivät vielä kuuntele toisiaan riittävästi, vaan asettavat omat tarpeensa ryhmän kokonaissuorituksen edelle. Tälle vaiheelle on ominaista ryhmän sisäisen hierarkian etsiminen. Tavallisia ovat esimerkiksi konfliktit yksittäisten jäsenten tai ryhmän sisälle muodostuneiden kliikkien välillä, ja myös ryhmän johtajaa vastaan saatetaan kapinoida.

Harmonian vaihe

Harmonian vaiheessa ryhmän toimintamallit alkavat selkiintyä ja vakiintua. Ryhmä luo yhteisiä normeja toiminnalleen ja sen työskentelyssä korostetaan samanmielisyyttä ja yhteenkuuluvuutta. Harmoninen ryhmä on kiinteä ja yhteistyökykyinen ja se pyrkii ratkaisemaan mahdolliset ristiriidat yrittäen kuitenkin välttää niiden syntymisen kokonaan. Tässä ryhmäytymisen vaiheessa myös eriävien mielipiteiden ilmaisu muuttuu avoimeksi, mutta ryhmän jäsenet ovat samalla joustavia ja valmiita kompromisseihin. Jäsenet sitoutuvat ryhmään, mutta voimakas solidaarisuuden tunne saattaa johtaa myös ryhmäajatteluksi kutsuttuun ilmiöön.

Yhteisen toiminnan vaihe

Yhteisen toiminnan vaiheessa ryhmän yhteistyö on parhaimmillaan. Ryhmän ilmapiiri on vapautunut, vuorovaikutus selkiytynyt ja jäsenten asema ryhmässä vakiintunut. Koska aiempiin kehitysvaiheisiin tiiviisti liittyvät ihmissuhdeongelmat ja työnjakoon liittyvät seikat on ratkaistu, voidaan ryhmän energia suunnata varsinaisen tehtävän suorittamiseen. Ryhmän toiminta on joustavaa ja viestintä avointa, joten myös erimielisyydet ja kielteisten tunteiden ilmaiseminen ovat sallittuja. Ryhmän tehokkuutta kuvaa myös ideoiden ja uusien ajatusten runsaus. Ryhmän jäsenet ovat asettaneet ryhmän edun oman etunsa edelle ja pyrkivät toisiaan kuunnellen ja yhdessä keskustellen saavuttamaan parhaan mahdollisen lopputuloksen.

Ryhmän hajoaminen

Joskus ryhmän viidenneksi kehitysvaiheeksi mainitaan ryhmän hajoaminen. Kun esimerkiksi tietyn tavoitteen saavuttamiseksi perustettu ryhmä on saanut tehtävänsä päätökseen, saattaa ryhmätyön päättymisen olla jäsenilleen haikea, jopa ahdistavakin kokemus. Tällaisissa tapauksissa alkujaan tehtäväkeskeinen ryhmä on usein tyydyttänyt myös jäsentensä sosiaalisia tarpeita.

On kuitenkin muistettava, ettei mallinnus välttämättä päde yhtä selkeänä todellisissa ryhmätilanteissa. Vaiheiden kestot vaihtelevat ja ryhmä saattaa tilanteesta riippuen jopa palata edelliseen vaiheeseen sen jo aiemmin ohitettuaan. Mikäli kyseessä on hyvin ristiriitainen ryhmä eivätkä ryhmän jäsenten "henkilökemiat" sovellu yhteen, ei ryhmä välttämättä koskaan saavuta yhteisen toiminnan vaihetta.

Ryhmän kehityksen vaiheet ja ryhmän tehokkuus:

